

U NEEMT DEEL AAN EEN MEDIATION: WAT KUNT U VERWACHTEN? WAT WORDT ER VAN U VERWACHT? WAT KUNT U VERWACHTEN?

Contract, reglement, gedragsregels

Corine de Jong is MfN registermediator en werkt volgens het Reglement van de Mediators federatie Nederland (MfN, voorheen NMI). Dit reglement waarborgt de kwaliteit en de professionaliteit van mediators.

Eén van de regels is, dat een mediation altijd begint met de ondertekening van een Mediationcontract. Door de ondertekening leggen de partijen vast dat ze zich zullen houden aan de afspraken van vrijwilligheid, vertrouwelijkheid en onderling respect. Het contract biedt ook in juridische zin bescherming: u mag er in een mediation op rekenen dat zaken die in een mediation bekend zijn geworden, niet buiten de mediation tegen u kunnen worden gebruikt.

Voordat de mediation begint zal de mediator een concept-mediationcontract toezenden, samen met het MfN-mediationreglement en de Gedragsregels voor de MfN-mediator. Het is de bedoeling dat het contract wordt nagelezen en dat eventuele fouten in namen en titels enz. worden gemeld. De mediator zorgt dan bij de eerste gezamenlijke bijeenkomst voor voldoende correcte exemplaren om te ondertekenen.

Fasen

Intakefase

Doorgaans verloopt een mediation in een aantal fasen.

De eerste fase wordt wel "Intakefase" genoemd, daarin wordt (vaak telefonisch) afgesproken wie er zullen deelnemen, wie wat betaalt, waar de mediation plaats vindt enz. Als u vragen heeft over mediation kunt u daarover contact opnemen.

Exploratiefase

In deze fase zal de mediator met de deelnemers verkennen wat er speelt. Dat gaat verder dan het juridische geschil. De mediator gaat met u samen op zoek naar de oorzaken die maken dat de deelnemers tot op heden niet in staat waren om de kwestie zelf op te lossen.

Het zou kunnen zijn dat de onderlinge communicatie problematisch is, of dat de situatie veel emoties oproept. De mediator zal daar aandacht aan besteden om barrières voor een eventuele oplossing uit de weg te kunnen ruimen.

Verder wordt in deze fase gezocht naar de "belangen" die er voor de betrokkenen in deze kwestie spelen. Belangen zijn de zaken waar het in de kern om gaat. Belangen kunnen fungeren als randvoorwaarden voor mogelijke oplossingen.

Onderhandelfase

Als de barrières zijn opgeruimd en het over en weer duidelijk is geworden welke belangen er spelen, is het mogelijk om te gaan zoeken naar oplossingen. Dit werkt het beste als de deelnemers niet alleen hun eigen belang voor ogen hebben, maar ook aandacht hebben voor het belang van de ander(en).

In deze fase helpt de mediator om op een “nieuwe” manier naar oplossingen te zoeken. Meestal blijkt in deze fase dat de deelnemers vanzelf met elkaar in gesprek gaan. De mediator is dan ogenschijnlijk minder actief. Het doel van een mediation is om de deelnemers weer in staat te stellen om hun kwesties zélf op te lossen.

In deze fase dienen uiteindelijk keuzes te worden gemaakt. Die keuzes zijn pas bindend als ze op papier staan (in een vaststellingsovereenkomst). Op weg naar de vaststellingsovereenkomst dient tijd te worden genomen om de consequenties van de keuzes goed te onderzoeken. De mediator raadt doorgaans aan om hierover een deskundige adviseur te raadplegen, als die nog niet in de mediation was betrokken.

Afrondende fase

Als de deelnemers het eens zijn geworden en de afspraken staan naar ieders wens op papier, dan kunnen deze afspraken bindend worden gemaakt door de handtekeningen van alle betrokkenen.

In deze fase helpt de mediator die ondertekening te organiseren. Zij zal met de deelnemers bespreken hoe de periode van conflict kan worden afgesloten. Er is ook aandacht voor de buitenwereld: wat moet worden bekendgemaakt, aan wie, of blijft alles vertrouwelijk?

Wie zitten er aan tafel?

Het is belangrijk dat de deelnemers aan een mediation de mogelijkheid en de bevoegdheid hebben om een oplossing in de mediation te verwezenlijken. Bij vertegenwoordigers van organisaties zal de mediator vragen naar hun mandaat. Als het gaat om kwesties met een persoonlijk aspect, dan is het goed als de betrokken personen zelf aan tafel komen.

In een mediation is “balans” belangrijk. Een mediator zal er naar streven dat de verschillende partijen met een gelijk aantal deelnemers aan tafel komen. Ook de “zwaarte” van de deelnemers speelt een rol: als bijvoorbeeld een van de partijen met een adviseur aan tafel wil komen, dan zou het prettig zijn als er aan de andere kant een min of meer gelijkwaardige delegatie deelneemt.

Mediation kan heel goed plaats vinden met alleen de direct betrokkenen. De mediator bewaakt de balans. Als het de wens is om met raadslieden aan tafel te komen, is dat altijd mogelijk, als de betrokkenen het daarover eens zijn. Over dit soort kwesties wordt door de mediator met de betrokkenen overlegd in de intakefase.

Naast de mediator kan er een co-mediator of een verslaglegger aan tafel zitten. Dit wordt vanzelfsprekend tevoren aangekondigd.

Wat wordt er van u verwacht?

Bij mediation is de basisaanname dat mensen in staat zijn om zélf een oplossing te vinden voor een geschil. Zij zijn bij uitstek deskundig als het gaat om het vinden van een oplossing die bij hen past.

Als een mediator wordt ingeschakeld, is er meestal een probleem waardoor de betrokkenen het (tijdelijk) niet samen kunnen oplossen. De mediator probeert partijen te helpen om het in de toekomst weer wél zelf op te kunnen lossen.

Wat kunt u als deelnemer doen om een oplossing snel dichterbij te brengen?

- Kies bewust voor mediation, geef het een kans, ook als u niet zelf de initiatiefnemer bent.
- Begin met luisteren: veel problemen ontstaan omdat de betrokkenen elkaar niet goed hebben gehoord.
- Wees bereid om de andere(n) duidelijk te maken waar het u wérkelijk om gaat (de belangen).
- Heb een beetje geduld, de barrières moeten worden opgeruimd vóór effectief over oplossingen kan worden gesproken.
- Probeer respectvol met elkaar om te gaan.
- “Achter ieder verwijt schuilt een verlangen”: u bent misschien boos omdat er dingen niet naar uw wens zijn verlopen. Probeer in dat geval te spreken over de wens, de ander kan dat beter aanhoren dan een verwijt.
- Een probleem ontstaat doorgaans door bijdragen van alle betrokkenen. Wees bereid om naar uw eigen bijdrage te kijken en denk over de mogelijkheden om het in de toekomst anders te doen.
- De problemen zijn ontstaan in het verleden, dat kunnen we niet terugdraaien. Richt uw blik op de toekomst, daar ligt de oplossing.
- Wees actief betrokken in het mediationproces, hier hebt u de kans om mee te werken aan een “maatwerkoplossing”, die alle betrokkenen past.

U bent als raadsman of -vrouw betrokken bij een mediation, wat kunt u doen?

- Wanneer u mee aan tafel zit, zal van u worden gevraagd de mediationovereenkomst mede te ondertekenen.
- Bent u op de achtergrond betrokken? Het is doorgaans effectief om de verslagen van de mediation mee te lezen. De mediator kan van u vragen om een geheimhoudingsverklaring te ondertekenen, waarna de stukken direct aan u kunnen worden toegezonden.
- In mediation wordt een andere invulling van uw rol als raadsman/-vrouw van u verwacht, dan in een procedure. In beide gevallen bent u betrokken om de belangen van uw cliënt te behartigen. In een procedure staan de partijen tegenover elkaar. In een mediation is de bedoeling: samen tegen het probleem.
- Raadslieden hebben een belangrijke rol bij het de-escaleren van de kwestie. Ze kunnen hun cliënten helpen om zich zekerder te voelen, alleen al daardoor is een gesprek vaak effectiever.
- Het inschatten van kansen bij de verschillende oplossingsmogelijkheden, helpt bij het maken van de noodzakelijke keuzes.
- Onderlinge respectvolle omgang tussen raadslieden draagt eveneens bij tot de-escalatie en “geeft het goede voorbeeld”.
- Tijdens een mediation kunt u altijd met uw cliënt samen even apart overleggen. Als u niet lijfelijk aanwezig bent, kan uw cliënt ook een time-out vragen voor telefonisch overleg met u.
- Ook als u niet de gehele mediation aanwezig bent geweest, kan deelname aan een gesprek in de onderhandelfase zeer efficiënt zijn. Bij het maken van keuzes en het (in concept) vastleggen van de afspraken, kan voortvarend worden behandeld door uw deskundige aanwezigheid.

Den Haag, maart 2015

Mr. Corine de Jong, mediator